

HỘI ÁI-HỮU BIÊN-HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái-Hữu Biên-Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài: **Mùa Xuân Cuối Cùng** của đồng hương **Hàn Thiên Lương**. Hội chân thành cảm tạ tác giả. Kính mời. **Trân trọng.**

MÙA XUÂN CUỐI CÙNG

Khi quân Nhật tràn vào Sài-Gòn thập niên 40 thì Sài-Gòn bị Mỹ dội bom tơi bời nhất là phi trường Tân-Sơn Nhất, vùng phụ cận này nhà cửa tan hoang, ba của Tân vội vàng đưa gia đình tản cư về quê. Chẳng bao lâu Nhật đầu hàng, phong trào Việt-Minh nổi lên, rồi quân Pháp trở lại đánh nhau với Việt-Minh. Việt-Minh thua mau bỏ các thành thị rút về các vùng xa như ấp xã. Họ bắt

đầu khùng bố như đạo Cao-Đài, ban hội tề, các ông cai tổng, các ông hội đồng, các công chức cũ của Pháp.

Ba của Tân xưa là công chức sở Họa-Đồ của Pháp nên bị liên lụy. Một đêm họ bắt ba má Tân ra nghĩa trang giết chết. Cô Sáu em của Ba Tân, dẫn Tân chạy trốn qua Củ-Chi theo quốc lộ 1 (lúc đó Pháp kiểm soát), về Gia-Định vào khu Xóm Thơm Gò-Vấp, giao cho cậu Mười nuôi dưỡng hộ Tân. Cấm cảnh cháu cô út nên cậu mợ thương lắm, cậu mợ có 2 người con: Bạch 5 tuổi, Vân mới 3 tuổi. Vào lúc mùa tựu trường, cậu dẫn Tân xin vào trường tiểu học quận, vì trễ mấy năm tản cư nên đã 10 tuổi mà chỉ được vào học lớp 2. Cậu nói với Tân, con quá tuổi học trễ, đáng lý nay phải học lớp 6, nếu học dỡ ở lại lớp thì bị đuổi nha con, chịu dốt đấy. Tân nghe như in vào lòng và rất chăm chỉ học. Thấy cậu mợ cực nhọc, Tân cũng thương lắm. Cậu gác đường rầy xe lửa ở ga Xóm Thơm, còn mợ buôn bán ở chợ Cây-Quéo, sáng sớm phải gồng gánh ra chợ. Ngoài việc học, Tân lo mọi việc trong nhà, săn sóc hai em; nhờ vậy mà cậu mợ thương như con ruột.

Thấm thoát Tân học hết lớp 5, đậu bằng tiểu học, thi đậu vào trường Petrus-Ký; cậu mua cho chiếc xe đạp. Mấy ngày đầu cậu hướng dẫn theo lộ Võ Di Nguy ra Hai Bà Trưng queo qua Hồng Thập Tự, đi thẳng, queo qua Nguyễn Văn Cử là đến trường. Tội nghiệp, Tân cứ theo con đường đó đi từ lớp đệ thất (lớp 6) đến lớp đệ nhị (lớp 11). Tân biết thân phận mồ côi rất chăm học nên đậu tú tài 1, hạng Bình. Buổi sáng chờ kết quả, Văn người bạn cùng lớp rất mến Tân, thường cho Tân mượn sách mới xuất bản. Hai người nói đủ thứ chuyện, bất chợt Văn hỏi:

- Bạn ở Gò-Vấp theo con đường nào đến trường.

Tân đáp:

- Mấy năm nay tôi cứ đi theo con đường Hai Bà Trưng.

Văn nói:

- Con đường Hai Bà Trưng có đường rầy xe lửa cũ, mình đi vô ý lọt bánh xe vào rầy té đau lắm, tôi bị một lần tổn tới già!

Tân tiếp lời:

- Trời ơi tôi cũng bị té 2 lần trà đầu gối.

Văn cười và nói:

- Nhà tôi ở đường Hiền Vương đi thẳng gặp đường Bà Huyện Thanh Quan, vui lắm gặp nhiều thiên nga.

Tân thật thà:

- Ủa, thiên nga ở đâu giữa thành phố vậy?

Văn bật cười, nói:

- Cha này thật thà quá, chính là mấy nữ sinh áo trắng Gia Long đó, đẹp lắm!

Trong năm học đệ nhất (lớp 12), Tân đi theo con đường Bà Huyện Thanh Quan, Tân cảm thấy vui thật vì gặp những tà áo trắng Gia Long. Chợt một hôm trên đường Bà Huyện Thanh Quan gần đường Hồng Thập Tự có một nữ sinh té bên lề, lay quây đứng dậy không được, Tân quanh xe qua ngay và đỡ dậy, nhưng tà áo kẹt vào sên và ru-líp. Tân nói:

- Chị ngồi yên đó, để tôi gỡ tà áo ra.

Sau đó, Tân đỡ chị dậy và hỏi:

- Chị có đau không?

- Cái chân mặt hơi đau chứ không sao, nhưng xe bị cong vành trước.

Tân nói:

- Có ông già đang ngồi sửa xe, đem cho ông rút cam lại mới chạy được, bây giờ chị đi xích lô vào trường kéo trẽ, khi tan trường nhờ bạn chở đến đây lấy xe.

Bất chợt Tân lên tiếng:

- Chị tên gì?

- Dạ em tên Trúc, còn Anh?

- Tôi là Tân.

Tân đưa Trúc lên xích-lô và quây lại hỏi cụ già sửa xe bao giờ sửa xe xong?

Cụ nói:

- Vì phải rút cam nên mất 1 giờ.

Vào lớp hình ảnh Trúc cứ lờ vờ trong đầu nên khi thầy gọi lên trả bài, thầy hỏi về nước Đức, nhưng Tân cứ đem nước Pháp mà nói, cả lớp cười! Cũng không yên lòng, sau đó Tân lên phòng giám thị nói dối rằng phải vào bệnh viện thăm người thân nên xin nghỉ vào giờ chót, thực sự để kịp gặp Trúc nơi sửa xe. Đợi một lúc thì bạn chở Trúc ra. Hai người gặp nhau lòng phấn khởi. Tân cất lời:

- Xe sửa xong tôi có chạy thử tốt lắm và trả tiền rồi.

Trúc nhìn Tân nói nhẹ:

- Trời ơi làm phiền Anh quá!

- Không sao ông chỉ lấy có 20 đồng.

Tân lại nói tiếp:

- Cho hỏi nha, Cô học lớp mấy?

- Dạ em học lớp Đệ Nhị A, năm nay thi Tú Tài 1.

- Còn Anh?

- Tôi học lớp Đệ Nhứt C ban văn chương.

- Trời ơi giỏi quá.

Tân cất tiếng:

- Thôi bây giờ cũng trưa rồi mình về gắng học cho có kết quả, gặp nhau nói chuyện nhiều!

Trúc đáp:

- Dạ, Anh khéo quá, xin chào anh mong có dịp gặp lại!

Từ đó, mỗi sáng đi học trên đường Bà Huyện Thanh Quan, Tân và Trúc thường gặp nhau, cười chào nhau, cho nhau niềm vui nhỏ. Thấm thoát, Tân thi đậu Tú Tài 2, sau đó 1 tháng Trúc thi Tú Tài 1. Tân dò biết lịch thi ngày nào cũng đón Trúc trước chùa Xá Lợi. Gặp nhau hai người mừng lắm và Trúc bảo cùng lên lễ Phật,

cầu nguyện cho buổi thi ngày mai. Sau cùng Trúc cũng đậu Tú Tài 1. Sau khi nghe kết quả hai người thật vui mừng, Tân ngỡ ý rủ Trúc cùng đạp xe đến bến Bạch-Đằng. Khi đã cùng ngồi trên băng đá, Tân mở lời:

- Bây giờ thi cử xong, thoải mái mình nói chuyện nhiều, cho phép mình xưng anh em với nhau nha.

Trúc đáp:

- Dạ em cũng chờ như vậy, riêng em còn phải học tú tài 2 nên còn lo lắng, không biết có qua nổi không? Ồ, hỏi anh cái này nha,

- Quê Anh ở đâu?

- Quê anh ở tỉnh Hậu-Nghĩa, tức Long-An cũ, quận Đức-Hoà xã Hiệp-Hoà, năm 1945 gia đình tản cư về đó, đến năm 1946 cha mẹ anh bị Việt-Minh Công-Sản giết chết, anh được cậu mợ ở Gò-Vấp nuôi từ lớp 2 đến bây giờ.

- Vậy là anh giỏi quá, mồ côi nghèo mà năm nào cũng đậu lại đầu cao, tú tài 1 đậu bình, tú tài 2 đậu bình thứ, trời ơi ban C văn chương tỷ lệ đậu ít lắm!

Tân thở ra và nói giọng rất thấp:

- Nhờ cha mẹ phù hộ và nhờ công ơn nuôi dưỡng của cậu mợ!

Trúc tiếp lời:

- Mẹ em sinh ra thì giao cho dì Hai nuôi, cha mẹ em chỉ lo kinh doanh ít nghĩ đến con. Dì Hai em là người bất hạnh giữa đời, lấy chồng có một năm thì chồng tử trận. Trong cảnh góa bụa Dì Hai nhận nuôi em như con, và em cũng coi dì như mẹ và giống đức tính của dì, em cũng thích đi chùa cầu nguyện. Lúc em đang học lớp 10 thì dì phát nguyện vào chùa tu trên Bình-Dương, trời ơi làm em khóc biết bao nhiêu. Không có dì Hai em ở trong nhà thật cô đơn, ba mẹ em thì tiệc tùng với các bạn kinh doanh giàu có! Anh ngang qua nhà đường Hùng Vương có bản “Xuất Nhập

Cảng Âu Dược”, đó là cơ sở của ba mẹ em. Từ ngày gặp anh em rất vui và yêu đời, Không biết trời có cho mình chung đường đời không?

- Cái đó tùy tâm lòng của chúng ta. Bây giờ nói thực lòng là anh thương em vì thấy rõ em là người hiền đức. Lần nào đến chùa Xá-Lơi em đều mở lòng bố thí cho người nghèo và ân cần với họ!

- Anh ơi, đời là một cõi vô thường! Bao nhiêu xí nghiệp nhà cao ở Chợ-Lớn, phút chốc trong Tết Mậu-Thân đã sụp đổ tan tành! Biết được anh, gặp anh và hiểu anh như trời cho em cái lộc, em phải giữ trọn tâm lòng nhân hậu yêu thương!

Tân nắm tay Trúc và nói nhỏ:

- Dù cho cuộc thế nhiều nhưng, thương nhau ta quyết chung đường mà đi.

Trúc nhìn Tân cười và nói:

- Máy người học Ban C thơ văn đầy bụng, em học Ban Khoa Học cục mịch lắm, mà nè câu thơ đó là lời nguyện trước dòng sông thiêng nơi bên Bach-Đặng, nhớ nha anh!

- Nhớ chứ em, làm sao quên được.

- Lên đại học, anh học ngành gì?

- Anh sẽ thi vào Đại Học Sư Phạm, Ban Văn Chương. Chỉ có ban Sử Địa và Văn Chương là dễ đậu vì ít người thi.

- Thật sư anh muốn vào sư phạm vì có học bổng giúp cậu mợ phần nào. Riêng em gắng đậu Tú Tài 2. Theo anh, môn Triết đối với em là xa lạ nên hơi khó, vậy chú ý phần Luận Lý Học trong đó có phần toán học và khoa học thực nghiệm. Em học Ban A ban khoa học, phải nhuần nhuyễn về phần khoa học thực nghiệm. lờ đi các phần Sử Học, Tâm Lý Học, Đạo Đức Học, mấy phần đó thuộc về ban C. Nói sơ như vậy, mai mốt em vào lớp đệ nhất anh giảng sâu và chỉ những bài tử cho.

- Trời ơi nếu được như vậy thì vui biết bao.

Tân nhìn thẳng vào mặt Trúc muốn hôn một cái nhưng tỉnh lại chàng bảo:

- Thôi cũng chiều rồi, mình về nhe em.

Tân đưa Trúc về tận nhà ở đường Hùng Vương, nhà lầu 3 tầng có một bản đồng “ Công Ty Xuất Nhập Cảng Âu Dục”. Tân đạp xe lòng chột ngân ngơ, nghĩ thầm, nhà Trúc giàu quá, biết đâu chuyện môn đăng hộ đối sẽ gây bao nỗi buồn đầy nước mắt, rồi chàng tỉnh hồn nghĩ đến Trúc, tin tưởng vào tấm lòng của nàng.

Thấm thoát, Trúc đậu Tú tài 2 và Tân vào Đại Học Sư Phạm. Một hôm ngày giáp Tết, gặp nhau để xem văn nghệ xuân tại trường của Tân, bất chợt Trúc nói:

- Anh ơi mừng một Tết này em muốn lên nhà anh, và mình đi chơi hơi xa một chuyến.

- Rồi mình đi đâu nữa?

- Lên Bình-Dương, thăm dì Hai ở trong chùa.

- Ồ như vậy anh sẽ mượn chiếc xe gắn máy của cậu đi thăm dì trước, chiều ghé nhà em thăm cậu mơ.

Sáng mùng một Tết, Tân dùng xe của cậu đến nhà Trúc sớm và Trúc vội đi ra. Tân nhìn Trúc cất lời:

- Ủa sao thấy em buồn và mắt lại sưng bộ khóc nhiều lắm?

- Dạ không có chi, thôi mình kíp lên Bình-Dương thăm dì Hai.

Suốt quãng đường nhất là khu Fatima, người du xuân như trảy hội, Tân gợi chuyện nói nhưng Trúc cũng trả lời cầm chừng vì lòng đang buồn! Đến chùa ở Bình-Dương, dì Hai gặp hai cháu mừng lắm, dì ôm Trúc hôn lia lịa và cất lời:

- Cn đậu Tú Tài 2 rồi hả, trời dì mừng lắm!

Trúc đáp:

- Cũng nhờ ân phúc của dì Hai đó.

Xoay qua Tân, dì cũng nắm tay Tân và nói:

- Con trông hiền và đẹp trai quá!

Tân cười và lặng thinh. Dì Hai bảo hai đứa vào ăn cơm với dì. Ăn cơm xong dì đưa hai người vào hậu liêu và hỏi Trúc:

- Hơn tuần nay con khóc lắm phải không? Chú Tư con có lên đây cho biết Ba mẹ con buộc con phải đi Tây học phải không?

Trúc đáp:

- Dạ phải rồi. Con năn nỉ ba mẹ con khóc lóc, mà ba con nhất định là con phải đi!

- Thôi con không cưỡng lại ý của hai người đó đâu! Bây giờ dì và chú Tư có ý kiến thế này: con cứ đồng ý đi sang đó một thời gian, rồi cáo bệnh trở về.

Trúc nức nở:

- Hai tụi con phải chia xa!

Tới giờ tụng kinh, dì lên chánh điện, hai người ra khuôn viên sau chùa ngồi trên gộp đá cạnh bờ sông, Trúc nhìn Tân và nắm tay chàng nói:

- Em xin lỗi anh, em khổ lắm. Sợ anh buồn em không dám nói!

Tân ôm lấy bờ vai Trúc và ôn tồn nói:

- Em đâu có lỗi gì, do hoàn cảnh thôi, mà chừng nào em mới đi?

Trúc đáp:

- Mau lắm mùng 3 này, tức ngày mốt.

- Trời ơi sau mau vậy. Tân nói như than!

- Ủ Ba em, ông có tiền nên ông muốn là được!

- Trúc ơi, vậy *Tết này là mùa Xuân cuối cùng của hai ta?*

Trúc ôm mặt khóc và nức nở:

- Những ngày đi học sao hạnh phúc bây giờ hai đứa mình phải lâm cảnh đoạn trường!

Tân vuốt tóc Trúc và nói:

- Ăn thua hai chúng ta phải bền lòng chặt dạ thì cũng có lúc tương phùng, em cứ nghe lời dì Hai đi!

Trời cũng xế chiều, Tân đưa Trúc về thẳng nhà Trúc, không ghé nhà cậu. Khi gần đến nhà thì Trúc hỏi:

- Sáng mồng 3 anh có tiễn em đi không?

- Em đừng buồn, anh không đến. Chờ máy bay bay ngang nhà anh tưởng đến em. Chứ ra sân bay anh lạc lõng trong khúc đoạn trường theo dòng lệ của em, và sự khó chịu của gia đình, tạo thêm cảnh ngộ ngang! Đời anh mãi yêu Em!

Trúc đáp:

- Em thề em cũng vậy. Nàng khóc, và bước vội vào nhà!

Tân lái xe đi nước mắt lưng tròng!

Ôi cảnh biệt ly nào cũng buồn!

Đến ngày mồng năm Tết, trên mâm cơm Tân nói với cậu mơ rằng Tân bỏ học Sư Phạm và đăng vào khóa sĩ quan Thủ-Đức!

Cậu hỏi sao kỳ vậy con, đang học sư phạm yên rồi mà.

Tân đáp:

- Cậu thấy không cha má con bị Cộng-Sản nó giết, nếu con cứ là thầy giáo thì con mang nợ suốt đời vì ơn nhà nợ nước con còn mang mãi!

Cậu nghe vậy làm thính, vợ cất lời:

- Thời buổi này đánh nhau quá mà con!

Rồi 2 em Bạch và Vân buông đưa, sang ôm tay Tân và nói:

- Bộ anh đi đánh giặc hả?

Tân vỗ về hai em:

- Không sao anh cũng về với hai em mà!

Sau đó Tân vào trường bộ binh Thủ-Đức và vào binh chủng nhảy dù. Chiến trận triền miên vào khốc liệt. Năm 1974, tiểu đoàn của Tân đi giải cứu quận Thường-Đức. Đến năm 1979, có người chiến hữu đến báo tin cho cậu biết rằng Tân đã tử trận và được chôn cất trong nghĩa trang của Sư Đoàn 22 tại Qui-Nhon. Kịp đến

năm 1980, một chiến hữu dẫn cậu ra lấy cốt và thiêu cho vào lọ sành. Mẹ không cho đem vào chùa, để chung trên bàn thờ bà ngoại, mẹ nói lúc nó sống nó thương cả nhà nhất là 2 em nó, bây giờ để nó trong nhà cho ấm cúng và nó phù hộ hai em học giỏi như nó vậy!

Đến cuối năm 1980, ngày giáp Tết, Trúc tìm được nhà cậu. Trúc vào làm cả nhà chung hưởng. Cậu hỏi phải con là Trúc hả. Sau biệt tăm lâu quá?

Trúc đáp con bị ba má buộc qua Tây học nên con và anh Tân phải chia ly, ở bên Pháp sau 30 tháng tư 1975, tụi thân công nó quậy lắm, chúng con phe quốc gia cũng chống lại và tổ chức ngày quốc tang. Năm 1977, con về nước, xui là đi chung chuyến phi cơ với đám Việt kiều yêu nước do bác sĩ Nguyễn Ngọc Hà dẫn đầu. Xuống phi trường Tân-Sơn Nhất là công an bắt con đưa về nhà tù Phan Đăng Lưu buộc con là gián điệp, về Việt-Nam để kết hợp với phục quốc. Đến năm 1978, nó đưa nhốt con ở nhà tù Hàm-Tân, tới nay là năm 1980, nó mới thả con ra chừng được 2 tuần lễ. Con tìm suốt một tuần đến nay mới gặp cậu mẹ!

Mẹ nắm tay Trúc mà than:

- Ở tù tụi này là khổ lắm, trước Tân có cho cậu mẹ con xem ảnh con đẹp lắm!

Trúc cất giọng tha thiết:

- Con muốn biết tin tức của anh Tân!

Mẹ ôm Trúc và khóc:

- Con ơi Tân nó chết rồi, Tân tử trận năm 1974.

Cậu tiếp lời:

- Từ lúc con đi thì nó vào lính đi đánh Cộng-Sản triền miên và tử trận ở Thường-Đức, cậu đã ra Qui-Nhon lấy cốt nó về, hủ cốt Tân đang để trên bàn thờ ngoại.

Cậu vội bung hủ cốt trao cho Trúc có cả 2 tấm thẻ bài. Trúc ôm hủ cốt vào lòng và khóc:

- Anh Tân ơi, sao thế này được, chính em hay ai làm anh chết, làm em khổ, ai gây chia cho tan tác tình mình! Trời ơi bức ảnh này chụp tại trường anh trong đêm văn nghệ anh cũng cho em một tấm, trời ơi bây giờ bất động chỉ còn nụ cười hiền lành của anh nhưng biến biệt đâu rồi!

Mợ kéo chiếc ghế đỡ Trúc ngồi xuống và nói:

- Con bình tĩnh lại, bây giờ con muốn thế nào, vẫn để Tân ở đây hay đem vào chùa?

Trúc lấy tay gạt nước mắt và nói trong nghẹn ngào:

- Con đưa anh Tân vào chùa của dì Hai ở Bình Dương và con xuống tóc tu trong chùa để gần Tân mãi mãi!

Mợ nói:

- Bây giờ mợ sẽ cùng con đi taxi, đưa con ra bến xe Bình-Dương, và con nhớ bình tĩnh đừng xúc động lỡ cái bình này rơi bể thì khổ lắm!

Trúc đáp:

- Dạ con nghe lời mợ.

Mợ dìu Trúc ra ngõ, nắng chiều đỏ xiêng trên mái lá, con chim sáo lạc đàn kêu thật buồn trên khóm trúc!

19-1-2024

Hàn Thiên Lương